

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

БЕКИТИЛДИ
Кыргыз Республикасынын
билим берүү жана илим
министрлигинин
Буйругу №__863/1____
«__10__»__май__2022ж.

Каттоо номери 8
Код 200724

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КЕСИПТИК
ОРТО БИЛИМ БЕРҮҮСҮНҮН
МАМЛЕКЕТТИК БИЛИМ БЕРҮҮ
СТАНДАРТЫ**

Адистик: 060106 «Ортопедиялык стоматология»

Квалификация – тиш техниги

Бишкек 2022

1-бап. Жалпы жоболор

1. Ушул Кыргыз Республикасынын кесиптик орто билим берүүсүнүн 060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча Билим берүүнүн мамлекеттик стандарты Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” мыйзамына жана билим берүү тармагындагы башка Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына ылайык иштелип чыккан.

2. Ушул Билим берүүнүн мамлекеттик стандартында төмөнкүдөй түшүнүктөр колдонулат:

- **негизги кесиптик билим берүү программасы** – максаттарды, күтүлүүчү натыйжаларды, тийиштүү адистик боюнча билим берүү процессин ишке ашыруунун мазмунун жана уюштурулушун регламенттөөчү окуу-методикалык документтердин жыйындысы;
- **сабактардын цикли** - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон билим берүү программасынын бир бөлүгү же окуу сабактарынын жыйындысы;
- **модуль** - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон окуу сабактарынын бөлүгү;
- **компетенция** – окуучуну билим берүүгө даярдоодо анын белгилүү чөйрөдө натыйжалуу өнүмдүү ишмердиги үчүн зарыл болгон мурунтан коюлган социалдык талаптар (ченемдер);
- **кредит** - негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугунун шарттуу ченеми;
- **окутуунун натыйжалары** - негизги билим берүү программасы/модулю боюнча окутуунун натыйжасында ээ болгон компетенциялар.

Кесиптик стандарт - кесиптик иштин конкреттүү түрүнүн чегинде анын мазмунуна жана сапатына карата талаптарды белгилөөчү, кызматкер кайсы иште болсо да, кайсыл уюмда болсо да өзүнүн ордун татыктуу ээлеши үчүн кызматкерде болушу милдеттүү болгон квалификациянын сапаттык деңгээлин баяндаган негиз түзүүчү документ

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартын аткаруу менчик формасына жана ведомстволук тиешелүүлүгүнө карабастан, кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү уюмдары үчүн милдеттүү болуп саналат.

2-бап. Колдонуу тармагы

3. Ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты 060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууда милдеттүү болгон ченемдердин, эрежелердин жана талаптардын жыйындысын билдирет жана Кыргыз

Республикасынын аймагында тийиштүү адистик боюнча лицензиясы бар, менчик формасына жана ведомстволук тиешелүүлүгүнө карабастан кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү уюмдарынын уюштуруу-методикалык документтерди иштеп чыгуусу, кесиптик орто билим берүүсүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн сапатын баалоосу үчүн негиз болуп эсептелет.

4. 060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча Билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын негизги колдонуучулары төмөнкүлөр болуп саналат:

- ушул адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууга укуктуу билим берүүнүн уюмдарынын администрациясы жана педагогикалык курамы;

- ушул адистиктеги негизги билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча өзүнүн окуу ишин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;

- кесиптик иштин тийиштүү чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;

- Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын тапшырмасы боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-методикалык бирикмелер жана кеңештер;

- кесиптик орто билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;

- кесиптик орто билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышын контролдоону камсыз кылуучу, кесиптик орто билим берүү чөйрөсүндө аккредитациялоочу жана сапатын контролдоочу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;

- билим берүү программаларын жана уюмдарды аккредитациялоону жүзөгө ашырган аккредитациялык агенттиктер.

3-бап. Адистиктин жалпы мүнөздөмөсү

5. 060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүү формасы – күндүзгү;

6. Жалпы орто билим берүүнүн базасында күндүзгү окуу формасы боюнча кесиптик орто билим берүүнүн адистиги боюнча негизги билим берүү программасын өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү 2 жыл 6 айдан кем эмести түзөт.

7. Абитуриентте окууга тапшырууда төмөнкү документтер болуусу тийиш: жалпы орто билими жөнүндө аттестат (же кесиптик орто же жогорку билими жөнүндө диплом).

8. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашырган билим берүү уюму кайрадан аттестациянын жыйынтыктары боюнча башка

адистикке байланыштуу орто кесиптик билимди алууда студенттер өздөштүргөн өзүнчө сабактар (модулдар) жана (же) өзүнчө практикалар боюнча окутуунун жыйынтыктарын толук же жарым-жартылай эсепке алышы мүмкүн.

9. Күндүзгү окуу формасы боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларынын эмгек сыйымдуулугу 180дан кем эмес кредитти түзөт.

Бир окуу семестринин эмгек сыйымдуулугу 30дан кем эмес кредитти түзөт (окуу процесси эки семестрден түзүлгөн учурда).

Бир кредит студенттин окуу эмгегинин 30 саатына барабар (аудитордук, өз алдынча иш жана аттестациянын бардык түрлөрү кошулганда).

10. Инсанды окутуу жана тарбиялоо жаатында 060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын максаттары.

060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын окутуу жаатындагы максаты тишпротездерин жана бет-жаак аппараттарды даярдай алган адисти даярдоо болуп саналат.

060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын инсанды тарбиялоо жаатындагы максаты болуп төмөнкүлөр саналат:

- жоопкердик;
- эмгекчилдик;
- аналитикалык ой жүгүртүү;
- ак ниет;
- тыкандык;
- чыдамкайлык;
- максатка умтулгандык;
- коммуникабелдүүлүк;
- туруктуу көңүл буруучулук;
- толеранттуулук

11. 060106 «Ортопедиялык стоматология» адистигинин бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик ишмердигинин тармагы – дарыгердин тапшырмасы боюнча саламаттыкты сактоо мекемелеринде тиш протездерин, ортодонттук жана бет-жаак аппараттарын даярдоо, ал ишмердиктин төмөнкү түрлөрүн камтыйт:

- чечилүүчү пластиналык протездерди даярдоо.
- чечилбөөчү пластиналык протездерди даярдоо.
- бет жаак аппараттарды даярдоо.

12. 060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердигинин объекттери төмөнкүлөр:

- тиш протездери;
- ортодонтикалык жана бет-жаак аппараттарын даярдоо;

- тиш техникалык лабораториясынын жабдуулары жана аппаратурасы;

- конструкциялык жана көмөкчү материалдар;

- алгачкы эмгек жамааты.

13. Бүтүрүүчү даярданган кесиптик ишмердиктин түрлөрү квалификациянын улуттук рамкасына жана кесиптик стандартка (болгон учурда) ылайык кызыкдар жумуш берүүчүлөр менен биргеликте орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашырган билим берүү уюмдары тарабынан иштелип чыккан билим берүү программаларынын мазмунун аныкташы керек.

14. 060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча бүтүрүүчү кесиптик ишмердиктин түрлөрүнө ылайык төмөнкү кесиптик милдеттерди аткарышы керек:

Толук чечилүүчү протездерди даярдоо:

- тиштер жарым жартылай жок болгондо чечилүүчү пластиналык протездерди даярдоо.

- тиштер толук жок болсо, чечилүүчү пластиналык протездерди даярдоо.

- чечилүүчү пластиналык протездерге оңдоп-түзөө жүргүзүү.

Чечилбөөчү тиш протездерин даярдоо:

- пластмассалык коронкаларды жана көпүрө сымал протездерди даярдоо.

- штампталаган металл коронкаларды жана штампталган-ширелген көпүрө сыяктуу протездерди даярдоо.

- культтук штифттелген салмаларды даярдоо

- бүтүн куйма коронкаларды жана көпүрө сымал протездери даярдоо.

-каптамасы менен бүтүн куйма коронкаларды жана көпүрө сымал протездерди даярдоо.

Бет-жаак аппараттарды даярдоо:

- фиксациянын кламмердик системалуу куюлган бюгелдик тиш протездерин даярдоо.

- ортодонтиялык аппараттарды даярдоо.

- ортодонтиялык аппараттардын негизги элементтерин даярдоо.

- негизги чечилүүчү жана чечилбөөчү ортодонтиялык аппараттарды даярдоо

Бет-жаак аппараттарды даярдоо.

- бет-жаак бөлгүндөгү дефекттерге бет-жаак аппараттардын негизги түрлөрүн даярдоо.

- дарылоо-прафилактикалык бет-жаак аппараттарды даярдоо (шакшактарды).

15. 060106 «Ортопедиялык стоматология» кесиптик орто билим берүү адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүргөн бүтүрүүчү жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын өздөштүрүүгө даяр.

4-бап. Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруунун шарттарына карата жалпы талаптар

16. Кесиптик орто билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашырган билим берүү уюмдары адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. Негизги кесиптик билим берүү программасы тийиштүү адистик боюнча Мамлекеттик билим берүү стандартынын, квалификациялардын жана кесиптик стандарттардын тармактык/сектордук рамкалардын квалификациялык улуттук рамкалардын негизинде иштелип чыгат.

Кесиптик орто билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашырган билим берүү уюмдары төмөнкүлөрдөн турган билим берүү сапатына кепилдик берүүнү камсыз кылуу боюнча сунуштамаларга ылайык, илимдин, маданияттын, экономиканын, техниканын, технологиялардын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүшүн эске алуу менен негизги кесиптик билим берүүнү 5 жылда бирден кем эмес жаңылоого милдеттүү:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегияны иштеп чыгуудан;

- мониторингден, билим берүү программаларын мезгили менен рецензиялоодон;

- так макулдашылган критерийлердин негизинде студенттердин билим жана жөндөм деңгээлин, бүтүрүүчүлөрдүн компетенциясын баалоонун объективдүү жол-жоболорун иштеп чыгуудан;

- окутуучу курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылуудан;

- бардык ишке ашырылган билим берүү программаларынын жетиштүү ресурстарын камсыз кылууда, алардын колдонулушунун натыйжалуулугун контролдоодон, анын ичинде окуучулардан сурамжылоо жүргүзүү жолу менен;

- өз ишмердигин (стратегияны) баалоо жана башка билим берүү уюмдары менен салыштыруу үчүн макулдашылган критерийлер боюнча өзүн өзү үзгүлтүксүз изилдөөдөн;

- коомчулукка өз ишмердигинин жыйынтыктары, пландары, инновациялар жөнүндө маалымдоо.

17. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо учурдагы, орто аралык жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны камтышы керек.

Студенттерди учурдагы аттестациялоо кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан белгиленген (педагогикалык кеңеш бекиткен) баалоонун модулдук-рейтингдик системасынын негизинде окуу семестринин ичинде жүргүзүлөт.

Студенттерди орто аралык аттестациялоо ар бир семестрдин аягында жүргүзүлөт жана бардык сабактар боюнча семестрдеги учурдагы аттестациялоонун жыйынтыктары боюнча жыйынтык баалар (экзамендик

баалар) коюлат.

Негизги кесиптик билим берүү программасына ылайык келген этаптуу же түпкү талаптарга студенттердин жана бүтүрүүчүлөрдүн жеке жетишкендиктеринин шайкеш келишине карата студенттерди учурдагы, орто аралык аттестациялоо жана бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу аттестациялоо үчүн билимин, билгичтигин жана ээ болгон компетенцияларынын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү типтүү тапшырмаларды, контролдук иштерди, модулдук тесттерди камтыган баалоо каражаттарынын базалары түзүлөт. Баалоо каражаттарынын базалары кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартипте жүргүзүлөт.

18. Негизги кесиптик билим берүү программасын иштеп чыгууда кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрдүн жалпы компетенцияларын түзүү мүмкүнчүлүктөрү аныкталышы керек.

Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- өзүнүн социалдык-маданий чөйрөсүн түзүүгө;
- инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл болгон шарттарды түзүүгө;
- студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнү, студенттердин коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышуусун кошкондо, окуу процессинин социалдык-тарбиялык компонентин өнүктүрүүгө түрткү берүүгө.

19. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун негизги кесиптик билим берүү программасы студенттин тандоосу боюнча сабактарды камтуусу керек. Студенттин тандоосу боюнча сабактарды түзүүнүн тартибин кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун педагогикалык кеңеши белгилейт.

20. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга;
- негизги кесиптик билим берүү программасын түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга;
- студенттер тандап алган сабактар алар үчүн милдеттүү болуп калаарын, ал эми алардын жалпы эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө.

21. Студенттер тандоосу боюнча окуу сабактарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чегинде негизги кесиптик билим берүү программасында каралган конкреттүү сабактарды тандап алууга укуктуу.

22. Студенттер кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму негизги кесиптик билим берүү программасында каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

23. Студенттер негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүдө натыйжаларга жетишүү максатында студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

24. Студенттин окуу жүктөмүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкары (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен жумасына 45 саат болуп белгиленет.

Күндүзгү окуу формасындагы бир жумалык аудиториялык сабактардын көлөмү адистиктин өзгөчөлүгүн эске алуу менен Мамлекеттик билим берүү стандарты менен аныкталат жана ар бир окуу дисциплинасын үйрөнүүгө бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 35тен кем эмес пайызын түзөт..

Окуу дисциплинасы боюнча өз алдынча иштөөгө бөлүнүүчү сааттарга ошол окуу дисциплинасы (модулу) боюнча экзаменге даярданууга каралган убакыт киргизилет.

25. Окуу жылындагы эс алуу убагынын жалпы көлөмү 10 жуманы, анын ичинде кыш мезгилинде 2 жумадан кем эместе түзүүсү керек.

5-бап. Негизги кесиптик билим берүү программасына карата талаптар

26. 060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча бүтүрүүчү негизги кесиптик билим берүү программасынын максаттарына жана ушул Мамлекеттик билим берүү стандартынын 10 жана 14-пункттарында көрсөтүлгөн кесиптик иштин милдеттерине ылайык төмөнкү компетенцияларга ээ болушу керек:

а) жалпы:

- өз ишин уюштурууну, кесиптик милдеттерди аткаруу методун жана ыкмаларын тандоону, алардын натыйжалуулугун жана сапатын баалоону билүү;

- стандарттык жана стандарттык эмес абалдарда чечим кабыл алуу, маселелерди чечүү, жоопкерчиликти жана демилге көтөрүү;

- кесиптик милдеттерди натыйжалуу аткаруу, кесиптик жана инсандык өнүгүү үчүн зарыл болгон маалыматтарды издөө, чечмелөө жана пайдалануу;

- кесиптик ишинде маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонуу;

- командада иштөөнү, кесиптештер, жетекчилер жана кардарлар менен натыйжалуу баарлашууну билүү;

- команда мүчөлөрүнүн (кол алдындагы) иши жана аларды иш орунда окутуу, тапшырмаларды аткаруунун жыйынтыгы үчүн жоопкерчилик алуу;

- жеке инсандык жана кесиптик өнүгүүсүн башкаруу, кесиптик иште эмгек шарттарынын жана технологиялардын өзгөрүүсүнө адаптациялануу;
- чакан жамаат менен уюштуруу-башкаруу иштерине даяр болуу.
- оозеки жана жазма кебин мамлекеттик жана расмий тилдерде логикалык жактан так, аргументтүү, туура түзүү жана бир чет тилди социалдык мамиле түзүү деңгээлинде билүү жана грек-латын терминдерин билүү.
- калктын тарыхый мурасына жана маданий салттарына аяр мамиле кылуу, социалдык, маданий жана диний айырмачылыктарды урматтоо.

б) кесиптик компетенциясы (КК):

Бүтүн чечилүүчү протездерди даярдоо.

КК1. Жарым жартылай жок тиштер үчүн чечилүүчү пластиналык протездерди даярдоо.

КК2. Тиштер толугу менен жок болгон учурда, чечилүүчү пластиналык процесстерди даярдоо.

КК3. Чечилүүчү пластиналык протездерге ондоп-түзөө жүргүзүү.

Чечилбөөчү тиш протездерин даярдоо.

КК4. Пластмасса коронкаларын жана көпүрө сымал протездерди даярдоо.

КК 5. Штампталган металл коронкаларды жана штампталып ширетилген көпүрө сымал протездерди даярдоо.

КК6. Культтук штифттелген салмаларды даярдоо.

КК7. Бүтүн куйма коронкаларды жана көпүрө сымал тиш протездерин даярдоо.

КК8. Капталган бүтүн куйма коронкаларды жана көпүрө сымал тиш протездерин даярдоо.

Бет-жаак аппараттарын даярдоо.

КК9. Бюгелдик протездерди даярдоо.

КК10. Фиксациянын кламмердик системалуу куюлган бюгелдик тиш протездерин даярдоо.

КК11. Ортодонтиялык аппараттарды даярдоо.

КК12. Ортодонтиялык аппараттардын негизги элементтерин даярдоо.

КК13. Негизги чечилүүчү жана чечилбөөчү ортодонтиялык аппараттарды даярдоо

КК14. Бет-жаак бөлүгүндөгү дефекттерде бет-жаак аппараттарынын негизги түрлөрүн даярдоо.

КК15. Дарылоо-прафилактикалык бет-жаак аппараттарын даярдоо (шакшактарды).

27. Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик программасы төмөнкү блокторду жана окуу циклдерин камтыйт:

1-блок «Дисциплиналар (модульдар)»

- 1) жалпы гуманитардык цикл;
- 2) математикалык жана табигый илим цикли;
- 3) кесиптик цикл;
- 4) дене тарбия.

2-блок «Практика»

3-блок «Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация»

Орто кесиптик окуу жайы мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык негизги билим берүү программасын иштеп чыгат жана улуттук квалификациянын алкактарына ылайык окутуунун натыйжаларына жетүүгө жоопкерчилик тартат.

Дисциплиналардын (модулдардын) топтомун жана алардын негизги билим берүү программасынын ар бир блогуна тиешелүү эмгек сыйымдуулугун орто кесиптик окуу жайы улуттук квалификациянын алкактарында каралган окутуунун натыйжаларынын жыйындысы түрүндө аны өздөштүрүүнүн талаптарын эске алуу менен ушул блок үчүн белгиленген көлөмдө өз алдынча аныктайт..

Негизги кесиптик билим берүү программасы жалпы гуманитардык циклдин билим берүү дисциплиналарын ишке ашырууну камсыз кылуусу керек, алардын тизмеси жана эмгек сыйымдуулугу Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы тарабынан аныкталат. Аталган дисциплиналардын мазмуну жана ишке ашыруу тартиби «Дарылоо иши» адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты менен белгиленет.

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасы тиркелген Мамлекеттик билим берүү стандартынын түзүмүнө ылайык иштелип чыгат

28. Сабактардын ар бир цикли базалык (милдеттүү) жана элективдүү бөлүккө ээ болушу керек. Элективдүү бөлүк базалык бөлүктүн сабактарынын мазмуну менен аныкталуучу студенттердин билимдерин, ыктарын жана көндүмдөрүн кеңейтүүгө жана тереңдетүүгө мүмкүндүк бериши керек. Элективдүү бөлүк орто кесиптик окуу жайы тарабынан ишке ашырылуучу кесиптик билим берүү программасынын өзгөчөлүктөрүнө жараша белгиленет.

Мамлекеттик аттестациянын көлөмүн эске албастан милдеттүү бөлүктүн көлөмү негизги билим берүү программасынын жалпы көлөмүнүн 50дөн кем эмес пайызын түзүүгө тийиш.

Орто кесиптик окуу жайы ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдарга (алардын арызы боюнча) алардын психофизикалык өнүгүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн, жеке мүмкүнчүлүктөрүн эске алуучу жана зарыл болгон учурда аталган адамдардын өнүгүүсүнүн бузулушун ондоону жана социалдык адаптациялоону камсыздоочу негизги билим берүү программасы боюнча окуу мүмкүндүгүн берүүсү тийиш.

29. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу окутулуучу сабактын профилине ылайык келген базалык билими бар жана системалык түрдө илимий жана (же) илимий-методикалык иш менен алектенген педагогикалык кадрлар менен камсыздалышы керек.

Кесиптик циклдын окутуучулары даярдоонун тийиштүү адистиги/багыты боюнча жогорку кесиптик билимге ээ болуулары керек.

Кесиптик циклдин окутуучуларынын сапаттык курамын баалоодо 10 жылдан ашык стажга ээ өндүрүштөр эске алынат.

30. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашырууда негизги кесиптик билим берүү программасынын сабактарынын толук тизмеси боюнча түзүлүүчү маалыматтар базасын жана китепкана фондун ар бир студенттин колдонуусу камсыз кылынышы керек. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун билим берүү программасы лабораториялык практикумдарды жана практикалык сабактарды (түзүлүүчү компетенцияларды эсепке алуу менен аныкталат) камтууга тийиш.

Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон окуу адабияты жана/же электрондук адабият менен студенттердин камсыз болуусу бир студентке 0,5 экземплярдагы ченемге ылайык келиши керек. Окуу маалыматынын булактары заманбап талаптарга жооп берүүсү керек. Билим берүү процессинде мыйзам чыгаруу актылары, ченемдик документтер, кесиптик багыт берүүчү мезгилдүү басылмалардын материалдары пайдаланылышы керек.

31. Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун окуу планында каралган лабораториялык, дисциплиналык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, студенттерди практикалык даярдоонун бардык түрүн жүргүзүүнү камсыз кылган, колдонуудагы санитардык жана өрткө каршы эрежелер менен ченемдерге ылайык келген материалдык-техникалык базасы болушу керек.

Адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу студенттин лабораториялык жана практикалык иштерди, анын ичинде персоналдык компьютерлерди колдонуу менен практикалык тапшырмаларды милдеттүү компонент катары аткарууну камсыз кылышы керек. Сабактардын 2 сменалуулугун эске алганда 1 студент үчүн пайдалуу аянт (кв.м) 7 кв.м. түзүшү керек.

32. Бүтүрүүчү квалификациялык иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө коюлуучу талаптар Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктай турган орто кесиптик билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоонун тартибин эске алуу менен орто кесиптик окуу жайы тарабынан аныкталат.

060106 «Ортопедиялык стоматология» адистиги боюнча
кабинеттердин, окуу-машыгуу борборунун
БОЛЖОЛДУУ ТИЗМЕГИ

Кабинеттер:

1. Кыргыз (орус) тили (таблицаалар жана стенддер)
2. Коомдук дисциплиналар (таблицаалар жана стенддер)
3. Чет тили (таблицаалар жана стенддер)
4. Кесиптик математика (плакаттар жана стенддер).
5. Информатика (таблицаалар жана стенддер, компьютерлер)
6. Адамдын анатомиясы жана физиологиясы (плакаттар жана стенддер, адамдын скелети жана анын түзүүчү бөлүктөрү, муляждар, фантомдор.)
7. Микробиология жана инфекциялык коопсуздук (плакаттар жана стенддер, көрсөтмө куралдар, микроскоп)
8. Чечилүүчү жана чечилбөөчү протездер боюнча тиш протездөө (фантомдор, муляждар, стенддер, плакаттар)
9. Бет-жаактык жана ортодонтиялык аппараттык тиш протездөө (стенддер, муляждар, фантомдор, плакаттар)
10. Стоматологиялык оорулар (стоматологиялык түзүлмө, стоматологиялык топтом, хирургиялык топтом, таңуучу материалдар, автоклав, медикаменттер жана пломбирлөө материалдары)

Лабораториялар:

1. Тиш техникалык (жабдуулары жана инструменттери менен тиш техникалык столу)
2. Гипс тагуучу (гипс иштери боюнча атайын стол, стом. аппаратуралар.)
3. Куючу (куючу аппарат, муфелдик меш, кум чачуучу аппарат, соргуч (вытяжка))
4. Жылмалоочу жана ширетүүчү (ширетүүчү аппарат, соргуч (вытяжка), шлифмотор)
5. Полимеризациялоочу (полимеризациялоо үчүн электр плитасы соргуч (вытяжка))
6. Көмөкчү кабинеттер (стоматологиялык материалдар үчүн кампа)

Спорт комплекси:

- спорт залы, кеңири профилдеги ачык стадион.

Залдар:

- китепкана;
- Интернетке желесине кирүү мүмкүнчүлүгү бар окуу залы;
- электрондук китепкана;
- салтанаттуу чогулуш өткөрчү зал -1
- медпункт -1
- ашкана – 1

2-тиркеме.

Орто кесиптик билим берүүнүн болжолдуу окуу планы
адистиги: 060106 «Ортопедическаялык стоматология»

квалификациясы: тиш техниги

окутуунун нормативдүү мөөнөтү: 2 жыл 10 ай

	Окуу сабактарынын аталыштары (анын ичинде практикалар)	Жалпы эмгек түйшүгү		Семестрлер боюнча болжолдуу бөлүштүрүү					
		Кредит боюнча	Саат боюнча	1-семестр	2-семестр	3-семестр	4-семестр	5-семестр	6-семестр
				Жуманын саны					
				15-18	15-18	15-18	15-18	15-18	9-18
1-блок	I. Жалпы гуманитардык цикл	18	540						
	Базалык бөлүгү	15	450						
	Элективдүү бөлүгү	3	90					x	
	БААРЫ:	18	540						
	II. Математикалык жана табигый илимдер цикли	6	180						
	Базалык бөлүгү	4	120						
	Элективдүү бөлүгү	2	60				x		
	БААРЫ:	6	180						
	III. Кесиптик цикл	132	4050						
	Базалык бөлүгү	112	3360						
	Элективдик бөлүгү	20	600				x	x	x
	БААРЫ:	156	4680						
	Дене тарбия		Жумасын а 2 саат				x	x	x
2-блок	Практика	18	540		x	x	x	x	x
3-блок	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	6	180		x				x

	<i>Экзамендердин саны (макс)</i>			8-10	8-10	8-10	8-10	8-10	8-10
	Орто кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасынын көлөмү	180	5400	30	30	30	30	30	30